

Warszawa, 01-06-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.511.1.2025.ASZ

Pani

Katarzyna Kotuła

**Pełnomocniczka Rządu do Spraw
Równości**

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Szanowna Pani Minister,

jako Rzecznik Praw Obywatelskich przykładam ogromną wagę do zapewnienia przez władze publiczne skuteczności mechanizmowi przeciwdziałania i sankcjonowania wszelkich przejawów przemocy. Szczególne znaczenie ma zagwarantowanie efektywnej ochrony osobom doznającym jednej z najpowszechniejszych form przemocy – przemocy domowej. Projektowanie i realizacja odpowiedzi państwa na ten istotny społecznie problem powinna się odbywać zawsze ze szczególną ostrożnością, nie tracąc z pola widzenia ochrony życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą domową, jak i osób zgłaszających podejrzenie jej stosowania¹. Niemniej nie może się ono dokonywać kosztem uprawnień procesowych osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc. W tym kontekście chciałem zwrócić uwagę na kierowane do mnie wnioski dotyczące tego zagadnienia, wskazujące przede wszystkim na kwestię reprezentacji osoby stosującej przemoc przez pełnomocnika w procedurze „Niebieskie Karty”.

---

¹ Zob. postanowienie WSA w Warszawie z 20.06.2023 r., I SA/Wa 841/23, LEX nr 3580886.

Zagadnienie to było już przedmiotem korespondencji prowadzonej przez Biuro RPO z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: „MRPiPS”) oraz z Panią Minister². Wobec istotnych różnic w zaprezentowanych podejściach – w ocenie MRPiPS „nie istnieją prawne przesłanki wyłączenia reprezentacji przez adwokata lub radcę prawnego przed grupą diagnostyczno-pomocową odpowiedzialną za realizację procedury «Niebieskie Karty»”³, zaś Pani Ministra stoi na stanowisku, że „ani zespół interdyscyplinarny, ani grupa diagnostyczno-pomocowa nie są urzędami, przed którymi adwokaci oraz radcowie prawni byłiby uprawnieni do reprezentowania stron zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2022 r. poz. 1184, ze zm.) oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 499)”⁴. W związku z powyższym wydaje się, że pojawiła się potrzeba dyskusji nad uregulowaniem zagadnienia reprezentacji prawnej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.; dalej: „u.p.p.d.”). Oczekiwanie wyjaśnienia tej kwestii zostało przeze mnie zasygnalizowane w wystąpieniu do Pani Ministry z 28 października 2024 r.⁵, w którym przedstawiłem trudności w stosowaniu znowelizowanych przepisów u.p.p.d., wskazywane przez osoby zaangażowane w realizację procedury „Niebieskie Karty”. Wobec braku odpowiedzi na nie, a także w związku z wnioskami w niniejszej kwestii składanymi do Rzecznika Praw Obywatelskich przez osoby, wobec których wszczęta została procedura „Niebieskie karty”, ponownie poddaję pod rozagę Pani Ministry objęcie tego zagadnienia zapowiadaną nowelizacją u.p.p.d.⁶, zwracając także uwagę w dalszej części niniejszego wystąpienia na inne kwestie sygnalizowane przez wnioskodawców w ich korespondencji do Rzecznika Praw Obywatelskich, które mogą

---

² Pismo z dnia 17 lipca 2025 r., znak: III.518.29.2025.

³ Odpowiedź z dnia 20 maja 2024 r., znak: DPD-IX.070.31.2024.

⁴ Odpowiedź z dnia 11 kwietnia 2026 r., znak: DRT.572.30.2026.

⁵ Znak: XI.518.4.2024, dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-niebieskie-karty-procedura-uwagi-ministra-rownosci> [data dostępu: 19 maja 2026 r.].

⁶ Zob. <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-przeciwdzialaniu-przemocy-domowej> [data dostępu: 19 maja 2026 r.].

wskazywać na ograniczenie uprawnień procesowych osób stosujących przemoc w toku procedury „Niebieskie karty”.

I. **Udział pełnomocnika osoby stosującej przemoc w procedurze „Niebieskie Karty”**

Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą *sui generis*, której podstawowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej, a następnie doprowadzenie do zatrzymania samej przemocy⁷. Działania podejmowane w jej trakcie – co do zasady – nie mają charakteru władczego. Analiza kompetencji, powierzonych podmiotowi ją realizującemu, to jest zespołowi interdyscyplinarnemu, wynikających z u.p.p.d. i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1870; dalej: „rozporządzenie”), wskazuje, że z reguły ograniczają się one do funkcji integrujących, koordynacyjnych i organizujących współdziałanie podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 u.p.p.d., oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i nie mogą być wprowadzane w życie za pomocą przymusu bezpośredniego (art. 9b ust. 2 u.p.p.d.)⁸.

Niezależnie od powyższego procedura, o której mowa, **realnie wpływa na sytuację jednostki, może oddziaływać na jej wizerunek, dobre imię, relacje rodzinne, kontakty z instytucjami publicznymi, a także prowadzić do dalszych działań prawnych**. W szczególności wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” może, zwłaszcza w małych społecznościach, skutkować stygmatyzacją osoby, wobec której zachodzi podejrzenie stosowania przemocy. Dlatego też, w świetle zasady tzw. sprawiedliwości proceduralnej, wywodzonej z art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), **procedura ta powinna zawierać minimum gwarancji procesowych dla jednostki**. Obejmują one co najmniej zrozumienie zarzutów, składanie wyjaśnień, porządkowanie dokumentów i ochronę przed błędnym przypisaniem jej określonej roli. W takich kwestiach pełnomocnik może być wsparciem, czego nie dezawuuje świadoma decyzja ustawodawcy o ograniczeniu, w pewnym zakresie, praw zarówno

---

⁷ M. Lewoc, Dokumentacja procedury „Niebieskie Karty” w postępowaniach sądowych. Przewodnik dla grup diagnostyczno-pomocowych, s. 5, dostęp pod adresem: <https://share.google/6NdZdKeUZLtUhGeLY> [data dostępu: 20 maja 2026 r.].

⁸ Postanowienie NSA z 29.02.2024 r., III OSK 45/24, LEX nr 3690498.

osób stosujących przemoc, jak i osób jej doznających na gruncie u.p.p.d. Zgodnie z art. 9d ust. 1 tej ustawy, podejmowanie interwencji w środowisku na podstawie procedury "Niebieskie Karty" nie wymaga bowiem zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową⁹.

Rozważając kwestię możliwości udziału profesjonalnego pełnomocnika w procedurze „Niebieskie Karty”, należy zważyć, z jednej strony, konsekwencje zarówno natury prawnej, jak i faktycznej, jakie może mieć samo wszczęcie i prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, a tym bardziej ustalenie stosowania przemocy w rodzinie. Poza tym, o czym była mowa wyżej, procedura ta może bezpośrednio wpływać na takie kwestie jak orzeczenie o winie rozkładu pożycia małżeńskiego, a tym samym na prawo do alimentów, kwestie pieczy nad dzieckiem czy postrzegania takiej osoby w środowisku zawodowym czy zakładzie pracy¹⁰, z drugiej zaś – interes osoby doświadczającej przemocy domowej, będącej zawsze słabszą stroną relacji przemocowej, która na każdym etapie procedury powinna mieć pełną, gwarantującą poczucie bezpieczeństwa ochronę¹¹. Warto także mieć na względzie, że w ustawowym składzie zespołów interdyscyplinarnych (art. 9a ust. 3 u.p.p.d.) nie przewidziano wymogu udziału osoby z wykształceniem prawniczym.

Z tych przyczyn należy wskazać, że zasada sprawiedliwości proceduralnej, wynikająca z art. 2 Konstytucji, wymaga uzupełnienia u.p.p.d. o pewne gwarancje proceduralne, w szczególności o możliwość skorzystania z pomocy pełnomocnika.

II. Zgoda zespołu interdyscyplinarnego jako warunek dostępu osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową

---

⁹ Postanowienie WSA w Olsztynie z 13.04.2026 r., II SA/OI 178/26, LEX nr 4081130.

¹⁰ M. Soćko, Prawo do obrony w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w: Müller-Siekierska, Diana, Justyna Ratkowska-Pasikowska, i Karolina Walczak-Człapińska, red. 2020. Rodzina W Systemie Wsparcia I Pomocy Osobom Z Problemem Alkoholowym. Poland: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8142-800-2>, s. 149.

¹¹ Zasady udostępniania akt osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie, dostęp pod adresem: <https://prawnikwpomocyspolecznej.pl/pp-zasady-udostepniania-akt-osobom-uwiklanym-w-przemoc-w-rodzynie/> [data dostępu: 19 maja 2026 r.].

do dokumentacji wytworzonej w ramach realizowanej procedury w zakresie ich dotyczącym

Art. 9c ust. 4 u.p.p.d. wyraża zasadę ograniczonego dostępu do dokumentacji wytworzonej przez zespół interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowej do enumeratywnie wymienionym w nich kategorii osób. Są wśród nich zarówno osoby doznające przemocy, jak i osoby stosujące przemoc domową. Osoby doznające przemocy domowej mają przy tym nieograniczony dostęp do wytworzonej dokumentacji. Z kolei osoby stosujące tę przemoc na podstawie art. 9c ust. 5 u.p.p.d mają ograniczony dostęp do dokumentacji. Dostęp ten ograniczony jest podmiotowo i przedmiotowo. Ustawodawca wyłączył w określonej sytuacji dostęp do dokumentacji zawierającej dane osób doznających przemocy domowej oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej. Ograniczenie ma charakter przedmiotowy, w dalszej części przepisu doprecyzowano bowiem, że chodzi o dostęp do dokumentacji zawierającej dane, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej¹². Następnie przykładowo wskazano, że dostęp jest w szczególności wyłączony w zakresie:

- 1) formularzy "Niebieska Karta" zawierających dane osób doznających przemocy domowej;
- 2) protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, oraz osób stosujących przemoc domową;
- 3) notatek i dokumentów wytworzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, chyba że dokumenty te dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) innych dokumentów zgromadzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej.

---

¹² S. Spurek [w:] Przeciwdziałanie przemocy domowej. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 9(a), art. 9(b), art. 9(c), dostęp: LEX.

Ograniczenie dostępu do dokumentacji, adresowane do osoby, wobec której zachodzi podejrzenie stosowania przemocy, nie budzi wątpliwości. Przyjęto natomiast konstrukcję, w której ustawodawca wymienił warunki, ze względu na które wyłącza się dostęp osoby stosującej przemoc do dokumentacji wytworzonej w trakcie procedury „Niebieskie karty” – rozstrzygające powinno być określenie, czy dokumentacja zawiera dane osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej, a także czy udostępnienie tych danych mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających przemoc domową¹³. Ustawa nie odnosi się natomiast do trybu czy formy realizacji ani przewidzianego w art. 9c ust. 5 u.p.p.d uprawnienia, ani wyłączenia od niego, skutkującego odmową dostępu do przedmiotowej dokumentacji. W tej kwestii przepis § 14 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że osobom doznającym przemocy domowej i osobom stosującym przemoc domową przysługuje dostęp do dokumentacji wytworzonej w ramach realizowanej procedury „Niebieskie Karty” w zakresie ich dotyczącym, po uzyskaniu zgody zespołu interdyscyplinarnego, w siedzibie ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych, który zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

Wzgląd na zasadę pewności prawa i legalizmu, w tym wymogi art. 51 ust. 3 i 5 Konstytucji, uzasadnia doprecyzowanie trybu i warunków odmowy realizacji dostępu do dokumentacji wytworzonej w procedurze „Niebieskie karty” w samej ustawie. Uczyni to realizację tego uprawnienia procesowego bardziej przejrzystym i mniej podatnym na zarzuty arbitralności. Obecna konstrukcja budzi **wątpliwości, ponieważ przepisy uzależniają dostęp od „zgody zespołu interdyscyplinarnego”, ale nie określają trybu ani formy odmowy**. Nie kwestionując możliwości takiej odmowy, należy zwrócić uwagę, że brak jest argumentów na rzecz pozostawienia zespołowi interdyscyplinarnemu zbyt szerokiego, niedookreślonego luzu decyzyjnego.

Warto także odnotować, że u.p.p.d. wyłącza pewne kategorie dokumentów z dostępu, o czym była mowa wyżej. Tymczasem warunek „zgody” zespołu interdyscyplinarnego wynika z przepisów rozporządzenia. Zgodnie z art. 51 ust. 3 zd. 2 Konstytucji ograniczenie prawa dostępu jednostki do dotyczących jej urzędowych dokumentów i zbiorów danych powinno wynikać bezpośrednio z ustawy. Ponadto zgodnie z art. 51 ust. 5 Konstytucji zasady i tryb gromadzenia i udostępniania informacji o jednostce

---

¹³ Ibidem.

określa ustawa. Wynika z tego, że **przyznanie zespołowi interdyscyplinarneemu wspomnianej kompetencji decyzyjnej, mającej istotne znaczenie z punktu widzenia realizacji konstytucyjnych wolności jednostki, na poziomie rozporządzenia wykonawczego do ustawy budzi zastrzeżenia z punktu widzenia standardu wyrażonego w art. 51 ust. 3 zd. 2 oraz art. 51 ust. 5 Konstytucji.** Jest to bowiem materia ustawowa. Wszak kompetencje instytucji publicznych do podejmowania rozstrzygnięć mających znaczenie dla realizacji wolności i praw jednostek – a w tym przypadku z taką kompetencją mamy do czynienia – powinny znajdować swoje źródło bezpośrednio w ustawach, a nie w aktach wykonawczych do ustaw.

III. Ograniczona możliwość zaskarżenia skierowania osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową

Pragnę wskazać na kwestię ograniczonej możliwości zaskarżenia skierowania osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy (art. 4 ust. 4 u.p.p.d.). Programy te są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów (art. 4 ust. 5 u.p.p.d.).

Sądy administracyjne odmawiają objęcia kognicją procedury „Niebieskie Karty” i działań zespołów interdyscyplinarnych, dotyczy to także skierowania do udziału w omawianych programach. Zgodnie bowiem z utrwalaną linią orzecniczą sądów administracyjnych „wszystkie działania podejmowane przez zespół interdyscyplinarny należą do sfery działań prawnych niewładczych i nie zmierzają wprost do wywołania skutków prawnych – nie mogą być wprowadzane w życie za pomocą środków przymusu bezpośredniego. Zespół interdyscyplinarny nie stanowi zatem organu,

któremu przyznano szczególne kompetencje do wydawania rozstrzygnięć o charakterze władczym i wiążącym¹⁴. Co się tyczy skierowania do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym sądy stoją na stanowisku, że nie mieści się ono ani w art. 3 § 2 pkt 1 - 3, 4a-7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. 2026 poz. 143; dalej: „p.p.s.a.”) – w tym przedmiocie nie toczy się bowiem postępowanie administracyjne, w którym wydawana byłaby decyzja lub postanowienie, bądź interpretacja czy opinia, ani w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. Sądy odmawiają także przyznania skierowaniu statusu aktu prawa miejscowego, innego aktu organu jednostek samorządu terytorialnego i ich związków czy aktu nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego¹⁵.

Tymczasem skierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym nie tylko ma charakter zewnętrzny i jest adresowane do indywidualnego podmiotu¹⁶, ale jest w istocie działaniem wiążącym. Osoba stosująca przemoc ma bowiem obowiązek realizacji tegoż, o czym *explicite* art. 4 ust. 6 u.p.p.d. W przypadku nieusprawiedliwionego niewykonywania przez nią tego obowiązku, zostanie złożone zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 734 ze zm.; dalej: „kodeks wykroczeń”). Warto zauważyć, że jest to kwalifikacja analogiczna do niestosowania się do nakazów, zakazów i orzeczeń wydanych w sprawach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (art. 66b § 1 ust. 1 i 2 kodeksu wykroczeń) wydanych przez Policję na podstawie art. 15aa i art. 15aaa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 636 ze zm.; dalej: „ustawa o Policji) i Żandarmerię Wojskową na podstawie art. 18a i art. 18aa ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 159). Osobie stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą domową, wobec której nastąpiło wydanie określonych nakazów i zakazów, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego, do którego należy rozpoznawanie spraw z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

---

¹⁴ Postanowienie WSA w Białymstoku z 31.01.2025 r., II SA/Bk 1/25, LEX nr 3824447.

¹⁵ Zob. postanowienie WSA w Olsztynie z 13.04.2026 r., II SA/OI 178/26, LEX nr 4081130.

¹⁶ *Ibidem*.

Zażalenie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania lub zakazu wstępu, o czym należy osobę stosującą przemoc domową pouczyć przy doręczeniu. W zażaleniu można domagać się zbadania prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania lub zakazu wstępu (art. 15aj ustawy o Policji).

Tymczasem zakwestionowanie skierowania do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym może nastąpić wyłącznie w trybie art. 9a ust. 7h u.p.p.d. Zgodnie z tym przepisem skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub członka zespołu interdyscyplinarnego może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”. Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, który powołał zespół, w trybie przepisów k.p.a. Analogicznie do powyższego przepisu określono możliwość rozpatrywania skarg wniesionych na członków grup diagnostyczno-pomocowych, przy czym skargi te rozpatruje zespół interdyscyplinarny. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu nowelizacji z 2023 r., regulacje te mają na celu zagwarantowanie obywatelom ich praw¹⁷. Judykatura uznaje jednak, że „skoro czynności w ramach procedury «Niebieskie Karty» nie mogą być kwalifikowane jako akty lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. i nie podlegają one zaskarżeniu do sądu administracyjnego, to również (...) skarga dotycząca procedury «Niebieskie Karty», w tym skargi na zespół interdyscyplinarny (...) – jest niedopuszczalna. Dotyczy to zwłaszcza bezczynności Wójta (...) w zakresie rozpoznania skargi na ten zespół”. Dopiero w postępowaniu przed sądem powszechnym wszczętym w sprawie dotyczącej popełnienia wykroczenia niestosowania się do obowiązków przez osoby stosujące przemoc domową skierowane do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych, „obwiniony ma prawo i możliwość do stosownych środków obrony przewidzianych w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, ze zm.), a tym samym może wykazać przed właściwym sądem powszechnym, że wobec niego ww. przesłanki ukarania nie zaistniały, w tym np. że nie zaistniały podstawy do skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową”. Warto by rozważyć, czy konstytucyjny standard prawa do sądu, ważony w perspektywie ochrony praw osób doznających przemocy, nie uzasadnia

---

¹⁷ S. Spurek, op. cit.

zagwarantowania osobie, wobec której zachodzi podejrzenie stosowania przemocy, dostępu do sądu na etapie wcześniejszym. Czyni tak m.in. art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151). W przypadku sporów z szeroko rozumianą „administracją”, a zatem z zespołem interdyscyplinarnym, potrzebny jest do tego – w myśl art. 184 Konstytucji – wyraźny przepis ustawy¹⁸.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że należy docenić potencjał rozwiązań ukierunkowanych na zapewnienie systemowej ochrony i wsparcia dla osób doznających przemocy w postaci procedury „Niebieskie Karty”, stanowiącej przykład międzyinstytucjonalnej i wielosektorowej współpracy w zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej, dobrze ocenianej także, co do zasady, w ramach mechanizmów kontrolnych międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej¹⁹. Nie można jednak tracić z pola widzenia tego, że procedura ta ma wpływ na realizację wolności i praw jednostek będących jej uczestnikami. W takiej sytuacji względy konstytucyjne wymagają tego, aby uczestnicy procedury posiadali choćby minimalne gwarancje procesowe, a ponadto kompetencje instytucji publicznych prowadzące do ingerencji w wolności i prawa powinny być oparte na przepisach ustawy, a nie aktów wykonawczych.

Uwzględniając przedstawione powyżej zastrzeżenia konstytucyjne, które znajdują odzwierciedlenie w treści wniosków kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich, zwracam się do Pani Minister w trybie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264, ze zm.) z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do wskazanych w niniejszym wystąpieniu zagadnień i uwzględnienie niniejszych uwag w dalszej działalności.

Z poważaniem

---

¹⁸ Postanowienie WSA w Olsztynie z 13.04.2026 r., II SA/OI 178/26, LEX nr 4081130.

¹⁹ Zob. Raport GREVIO dotyczący rozwiązań prawnych i innych, służących wdrożeniu postanowień Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska) – ocena wyjściowa, dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/RPO-raport-grevio-przemoc-domowa> [data dostępu: 19 maja 2026 r.].

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości: Wnioskodawca – adres w aktach sprawy.